

Mari Sjöström, Terhi Päivärinta,
Minna Antila, Minna Lindberg

Opetusministeri Li Andersson

Aloite etäopetuksen mahdollistamisesta oppivelvollisuusikäisten perusopetuksessa

Yhteiskunnan muuttuessa on tärkeää, että koulutus ja opetus seuraavat kehityksessä mukana ja toimivat myös suunnannäyttäjänä. Koulutuksen tulee elää ajassa, jolloin sen on kyettävä hyödyntämään joustavasti ja tarkoituksemukaisesti digitalisaation tuomia mahdollisuuksia.

Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Oppilaan koulupaikan tai muun opetuksen järjestämipaikan määräytymisestä säädetään perusopetuslain 6 §:ssä. Sen mukaan kunta on velvollinen osoittamaan jokaiselle oppivelvolliselle sekä esiopetusta ja lisäopetusta saavalle ns. lähikoulupaikan tai muun opetuksen järjestämipaikan. Perusopetuslain 28 §:n 1 momentin nojalla perusopetuksessa oppilaalla on oikeus käydä hänelle osoitettua koulua tai muuta opetuksen järjestämipaikkaa. Oppilaalla on perusopetuslain 30 § mukaan oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Suomen koulutusjärjestelmä nojautuu luottamukselle paikallisen ja kansallisen tason välillä. Kuntaperusteisen perusopetuksen järjestämisen eduista on vahvaa näyttöä. Kunnat päättävät kuinka oppivelvollisuusikäisten perusopetus järjestetään paikallisiin olosuhteisiin soveltuvalla tavalla. Kunnat päättävät mm. kouluverkosta, opetusryhmien muodostamisesta, opetuksen yleisestä järjestämisestä ja henkilöstörakenteesta. Lähtökohta on, että oppivelvollisuusikäisen oppilaan opetus järjestetään jokaisena koulun työpäivänä hänelle osoitetussa lähikoulussa.

Yhteiskunnallisen kehityksen suunnat asettavat muutospaineita perusopetuspalvelun ylläpitämiselle ja kehittämiselle. Väestönkehitys vaikuttaa perus-

opetuksen saavutettavuuteen merkittävästi. Kasvavissa kunnissa perusopetuksen järjestämisen kehittäminen on hyvinkin erilaista verrattuna supistuviin kuntiin, jossa joudutaan toden teolla pohtimaan kouluverkon tiivistämisestä oppilasmäärien vähenemisen vuoksi.

Keväällä 2020 Korona-pandemiasta johtuen perusopetuksen järjestäjät velvoitettiin siirtämään suurimman osan oppilaista etäopetukseen lähes kohutuuttomassa aikataulussa. Kunnat kantoivat vastuunsa ja selvitysten mukaan opetuksen järjestämisessä onnistuttiin olosuhteet huomioon ottaen hyvin. Kevät osoitti sen, että opetuksen järjestäjien kannalta voimassa oleva lainsäädäntö ei tue riittävässä määrin poikkeus- ja häiriötilanteisiin reagointia, mikäli tilanne edellyttää etäopetuksen käyttöönottoa.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan on aika selvittää perusteellisesti etäopetuksen mahdollisuudet perusopetuksessa.

Etäopetuksen tunnistaminen perusopetuksesta toiselle asteelle

PERUSOPETUS (ML. LISÄOPETUS)	AIKUISTEN PERUS- OPETUS	LUKIO	AMMATILLINEN KOULUTUS
Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus	Etäopetus	Etäopetus	Etäopetus
<ul style="list-style-type: none"> Perusopetuslaki ei oikeuta järjestämään etäopetusta oppivelvollisuusikäisille. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus mainitaan opetussuunnitelman perusteissa. Sitä voidaan toteuttaa lähiopetusta vastaavin periaattein vain koulusta koululle. 	<ul style="list-style-type: none"> Perusopetuslaki 46 § Opetuksen järjestäjälle mahdollistava Opetuksen järjestämismuodot: lähiopetus, etäopetus ja monimuoto-opetus 	<ul style="list-style-type: none"> Lukiolaki 13 § Koulituksen järjestäjän päätökseen perustuva Luvassa voidaan määrätä 	<ul style="list-style-type: none"> Laki ammatillisesta koulutuksesta Koulituksen järjestäjän päätökseen perustuva
Tieto- ja viestintäteknologia			
<ul style="list-style-type: none"> Laitteet Yhteydet Oppimisympäristöt (alustat) Osaaminen 			

Kuntaliitto esittää, että opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää:

- 1. Miten perusopetuslakiin voitaisiin kirjata pysyvät ja tarkoituksenmukaiset säännökset, jotka mahdollistavat etäopetuksen erilaisissa normaalilojen poikkeus- ja häiriötilanteissa?**
- 2. Etäopetuksen hyödyt ja mahdollisuudet yhtenä osana perusopetuksen järjestämistä kokeilujen kautta.**

Esimerkkejä mahdollisista kokeilumalleista:

- a) Etäopetusta koululta koululle
- b) Etäopetusta koululta muuhun kunnan/opetuksen järjestäjän hallinnoimaan tilaan (monipaikkainen opetusjärjestely)
- c) Muut, esim. yksilölle tehdyt järjestelyt

- 3. Etäopetuksen käyttö perusopetuksessa yhtenä pysyvänä opetuksen järjestämismuotona kokeiluista saatuja tietoja hyödyntäen**

Kunnat ovat ilmaisseet halunsa selvittää, kehittää ja hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa perusopetuksessa entistä vahvemmin. Tieto- ja viestintäteknologiset ratkaisut mahdollistavat uudet opetusjärjestelyt. Etäopetuksen salliminen tietyin edellytyksin nähdään konkreettisenä keinona monipuolistaa ja joustavoittaa opetusta oppilaan oikeuksia heikentämättä.

Kuntaliitto esittää, että opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää selvitystyön. Kuntaliitto on huolissaan, että ilman laajempaa selvitystä ja käytännön kokeiluja asiaa ei tarkastella riittävän perusteellisesti.

SUOMEN KUNTALIITTO

Hanna Tainio
Varatoimitusjohtaja

Terhi Päivärinta
Johtaja